

آیا مسیرهای جدید، جای خالی نفت خلیج فارس را پر می‌کنند؟

توازن شکننده در بازار نفت

انسداد هرمز بازار را تکان داد، اما تغییر مسیرهای تجاری و استفاده از ذخایر، ضربه اولیه را خنثی کرد! با این حال، اگر تنش‌ها پایان نیابد، بازار با بحران جدی کمبود عرضه روبرو خواهد شد.

پایگاه اطلاع رسانی دریا و نفت: آن‌طور که آژانس بین‌المللی انرژی گزارش داده، جنگ ایران و بسته شدن تنگه هرمز، بارگیری نفت خام و میعانات گازی خلیج فارس را از ماه فوریه حدود ۱۰ میلیون بشکه در روز کاهش داده و به ۸.۴ میلیون بشکه در روز رسانده است. این امر کشورهای واردکننده در سراسر جهان و به ویژه در منطقه آسیا-اقیانوسیه را برای یافتن بشکه‌های جایگزین به تکاپو انداخته است.

افزایش عرضه از سوی تولیدکنندگان خارج از این منطقه منجر به افزایش شدید محموله‌ها از حوضه اقیانوس اطلس به بازارهای شرق سوئز شده است. این موضوع خسارات را تا حدی جبران می‌کند. علاوه بر این، برداشت‌های بی‌سابقه از ذخایر و کاهش شدید واردات نفت خام توسط خریداران آسیایی، تأثیرات بر عرضه و قیمت‌های جهانی را کاهش داده است. با این حال، با کاهش حاشیه اطمینان ذخایر و از بین رفتن اثر کاهش واردات، کمبود عرضه وخیم‌تر خواهد شد و انتظار می‌رود پالایشگاه‌ها به طور فزاینده‌ای فشار را بر عملیات خود احساس کنند. هیچ کشوری از تأثیر اختلالات کشتیرانی ناشی از بسته‌ماندن تنگه هرمز در امان نمانده است / عربستان سعودی و عراق با کاهش بیش از ۳ میلیون بشکه در روز صادرات هر یک از زمان آغاز جنگ، بیشترین سهم از این کاهش را به خود اختصاص داده‌اند.

صادرات خلیج فارس در ماه مارس ۹.۴ میلیون بشکه در روز و در ماه آوریل ۷.۶ هزار بشکه در روز دیگر کاهش یافت که به طور کامل ناشی از توقف تردد محموله‌ها از طریق تنگه هرمز بود. گرچه هیچ کشوری در پس این گذرگاه مهم از تأثیر اختلالات کشتیرانی در امان نمانده است، اما عربستان سعودی و عراق با کاهش بیش از ۳ میلیون بشکه در روز از زمان آغاز جنگ، بیشترین سهم از این کاهش را به خود اختصاص داده‌اند.

افت عرضه جهانی تا حدودی با افزایش جریان‌های صادراتی از حوضه اقیانوس اطلس جبران شده است، طوری که صادرات از زمان آغاز جنگ ۳.۵ میلیون بشکه در روز افزایش یافته است. ایالات متحده، قزاقستان، روسیه و ونزوئلا بخش عمده‌ای از این افزایش را تامین کرده‌اند. حملات به زیرساخت‌های نفتی روسیه توان عملیاتی پالایشگاه‌ها را کاهش داده و حجم نفت خام بیشتری را برای صادرات آزاد کرده است. چین شاهد بیشترین کاهش واردات و صادرات نفت خام در ماه آوریل بود و ورود محموله‌های نفت خام با ۳.۶ میلیون بشکه در روز کاهش نسبت به ماه فوریه، به ۷.۹ میلیون بشکه در روز رسید.

در نتیجه، صادرات جهانی نفت خام در ماه آوریل تنها ۶.۶ میلیون بشکه در روز کمتر از سطوح ماه فوریه بود. چین شاهد بیشترین کاهش واردات در ماه آوریل بود و ورود محموله‌های نفت خام با ۳.۶ میلیون بشکه در روز کاهش نسبت به ماه فوریه، به ۷.۹ میلیون بشکه در روز رسید. کاهش‌های چشمگیری نیز در ژاپن (کاهش ۱.۹ میلیون بشکه در روز به ۶۸۰ هزار بشکه در روز)، کره جنوبی (کاهش یک میلیون بشکه در روز به ۱.۶ میلیون بشکه در روز) و هند (کاهش ۷۶۰ هزار بشکه در روز به ۴.۴ میلیون بشکه در روز) مشاهده شد.

تنها همین چهار کشور از زمان آغاز جنگ، واردات نفت خام خود را به میزان بی‌سابقه ۷.۲ میلیون بشکه در روز کاهش دادند. گرچه برخی اثرات زمان‌بندی مانند تاخیر در ثبت محموله‌ها وجود دارد، اما این مقدار معادل حدود سه‌چهارم از خسارات صادرات نفت خام خلیج فارس است. افزایش تولید برخی کشورها در واکنش به بحران اخیر، باعث جهش صادرات نفت خام و میعانات گازی در حوضه اقیانوس اطلس شده است.

پیش‌بینی رشد سالانه تولید نفت در کشورهای خارج از تنگه هرمز نیز بهبود یافته است. این رقم نسبت به برآوردهای ابتدای سال، ۵۴۰ هزار بشکه در روز افزایش نشان می‌دهد. این رشد در حالی ثبت شده که پیش‌بینی تولید روسیه ۱۳۰ هزار بشکه در روز کاهش یافته است. بیشترین سهم از این افزایش تولید متعلق به آمریکا (با ۳۲۰ هزار بشکه در روز) و برزیل (با ۲۱۰ هزار بشکه در روز) است. کانادا (با ۸۰ هزار بشکه) و ونزوئلا (با ۷۰ هزار بشکه در روز) نیز در رتبه‌های بعدی قرار دارند. ایالات متحده و عربستان سعودی در دو سوی طیف تغییرات جریان‌های تجاری از ابتدای ماه مارس قرار دارند. صادرات نفت خام و میعانات گازی ایالات متحده در ماه مارس نسبت به ماه قبل نسبتاً ثابت و در سطح ۳.۹ میلیون بشکه در روز بود، اما در ماه آوریل با جهشی بی‌سابقه به رکورد ۵.۲ میلیون بشکه در روز رسید.

جریان‌های صادراتی به منطقه آسیا-اقیانوسیه (کشورهای عضو OECD) حدود ۹۰۰ هزار بشکه در روز از این افزایش را به خود اختصاص دادند؛ طوری که محموله‌های ارسالی به ژاپن به طور جدی افزایش یافت و در ماه آوریل به طور متوسط به نزدیک ۶۰۰ هزار بشکه در روز رسید. بشکه‌های ارسالی به مقصد سنگاپور نیز ۲۸۰ هزار بشکه در روز افزایش یافت. صادرات به کشورهای اروپایی عضو OECD حدود ۲۰۰ هزار بشکه در روز رشد کرد و افزایش حجم صادرات به ترکیه و هلند، کاهش صادرات به مقاصد سوئد و فرانسه را جبران کرد.

صادرات نفت خام و میعانات گازی عربستان سعودی در ماه فوریه با ۶۷۰ هزار بشکه در روز افزایش به ۷.۳ میلیون بشکه در روز رسید، اما در ماه مارس با بسته شدن تنگه هرمز حدود ۲.۹ میلیون بشکه در روز کاهش یافت. بارگیری‌ها در ماه آوریل ۱۶۰ هزار بشکه در روز دیگر افت کرد، زیرا جریان نفت از بنادر واقع در پس این تنگه هرمز با کاهش تخمینی ۱.۱ میلیون بشکه در روز مواجه بود. این در حالی است که محموله‌های ارسالی از پایانه‌های ینبع و معجز در دریای سرخ به میزان ۹۰۰ هزار بشکه در روز افزایش یافت.

مقاصد شرق سوئز نزدیک به ۸۰ درصد از صادرات عربستان سعودی در پیش از جنگ را تشکیل می‌دادند و در نتیجه این بازارها متحمل شدیدترین آسیب‌ها شده‌اند. از فوریه تا آوریل، صادرات به چین از ۱.۵ میلیون بشکه در روز به ۱.۱ میلیون بشکه در روز کاهش یافت، در حالی که محموله‌های ارسالی به هند با افت ۵۰۰ هزار بشکه در روز به ۴۰۰ هزار بشکه در روز رسید. در همین بازه زمانی، صادرات به ژاپن با افت شدیدی از ۱.۲ میلیون بشکه در روز به حدود ۲۷۰ هزار بشکه در روز سقوط کرد. لازم به ذکر است که ذخایری که از پیش در این کشور مستقر شده بودند، اثر کاهش حجم را تا حدودی تعدیل کرده‌اند. با توجه به اینکه افت کلی عرضه، انتظارات پیش از جنگ مبنی بر افزایش ذخایر نفت خام به میزان دو میلیون بشکه در روز در سه‌ماهه اول سال ۲۰۲۶ را بیش از حد خنثی کرده است، با طولانی شدن درگیری، بازار همچنان با محدودیت و تنگنا مواجه خواهد بود.